

डी.ए.पी. खत आयात करून राज्यातील शेतक-यांना
पुरवठा करण्यासाठी महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळाला
इंडियन बँकेकडून घ्यावयाच्या रु.१०० कोटी इतके कर्जास शासन
हमी मंजूर करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२
शासन निर्णय क्रमांक : शाहमी १००८/कृवपदुम/प्र.क्र. १६/अर्थबळ
दिनांक :- १३ मार्च, २००९.

- वाचा -** १) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्र.शाहमी-१०९९/प्र.क्र.६८/शासन हमी, दि.५ नोव्हेंबर, १९९९.
२) शासन निर्णय, कृषि व पदुम विभाग क्र. मकृअ १३०८/प्र.क्र. ६१/६-अ, दि.२५ एप्रिल २००८.
३) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्र.शाहमी १००८/प्र.क्र.१८/शा.हमी, दिनांक २८/४/२००८.
४) व्यवस्थापकीय संचालक, म.कृ.उ.वि.महामंडळ, मुंबई यांचे पत्र, दि.२४/२/२००९.
५) शासन निर्णय क्रमांक : शाहमी १००८/कृवपदुम/प्र.क्र.४५ /अर्थबळ, दि.१३.१.२००९.

प्रस्तावना:

राज्यातील मागणीच्या तुलनेत खताच्या पुरवठ्यातील तुट भरून काढण्यासाठी केंद्र शासनाच्या निर्देशानुसार केंद्र शासनाने नियुक्त केलेल्या मे. इंडियन पोटॅश लि. या खत कंपनीकडून डी.ए.पी. खत आयात करून राज्यातील शेतक-यांना पुरवठा करण्यासाठी, महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळाची नोडल एजन्सी म्हणून नियुक्ती करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे. याप्रमाणे मे. इंडियन पोटॅश लि.कंपनीला २ लाख मे.टन खत आयात मागणी करण्याकरिता महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळाला रु.२०० कोटी (रु.दोनशे कोटी फक्त) चे कर्ज इंडियन बँक व त्याच्या सहयोगी बँकेकडून घेण्याकरिता वरील संदर्भ क्रमांक ५ च्या शासन निर्णयान्वये शासन हमी मंजूर करण्यात आलेली आहे. या प्रमाणे डी.ए.पी.खत पुरवठादार कंपन्याकडे आणखी १ लाख मे.टन खत आयात मागणी करण्याकरिता महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ, मुंबई यास रु. १०० कोटी (रुपये शंभर कोटी फक्त) इतके कर्ज मे.इंडियन बँक, मुंबई यांचे कडून घेण्याकरिता शासन हमी मंजूर करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :

राज्यातील शेतकऱ्यांना वेळेवर खताचा संरक्षित साठा करून, पुरवठा करण्याकरिता १ लाख मे.टन डी.ए.पी.खताची आयात करण्यासाठी सध्याच्या आंतरराष्ट्रीय दराप्रमाणे रु. १०० कोटी (रुपये शंभर कोटी) इतकी रक्कम आयात करण्याच्या खत कंपन्यांना मागणी आदेशासह महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळाने अदा करणे आवश्यक आहे. त्याकरिता महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळाला रु. १०० कोटी (रुपये शंभर कोटी) इतके कर्ज इंडियन बँक, मुंबई यांचेकडून घेण्यासाठी शासन हमी मंजूर करण्यात येत आहे.

२. सदर शासन हमी रुपये १००.०० कोटीची मुदत दिनांक ३१ डिसेंबर, २००९ पर्यंत वैध राहील.
३. इंडियन बँकेसमवेत शासन हमीवर घेण्यात येणाऱ्या कर्जासंबंधी करण्यात येणाऱ्या करारपत्रात खालील अटी व शर्तीचा समावेश करण्यात यावा.
  - अ) इंडियन बँकेकडून घेण्यात येणाऱ्या कर्जाचा वापर फक्त केंद्र शासनाच्या निर्देशानुसार डी.ए.पी. खताच्या आयातीसाठीच करण्यात यावा.
  - ब) इंडियन बँकेमध्ये महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळाच्या नावे एक स्वतंत्र खाते (Escrow A/c) उघडण्यात यावे. उपरोक्त खात्यातून शासन हमीवर घेतलेले रु.१०० कोटी (अक्षरी रुपये शंभर कोटी फक्त) व त्यावरील व्याजापोटी बँकेला देय असलेली रक्कम बँकेने परस्पर तात्काळ कापून घ्यावी. नंतर फक्त कर्जाच्या शिल्लक रकमेवर व्याजाची आकारणी बँकेने करावी.
  - क) महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळाने प्रचलित दराने डी.ए.पी. खताच्या पुरवठ्याची आगावू मागणी (Advance booking) नोंदविणाऱ्याकडून प्रथम खताच्या विक्री किंमतीच्या कमीत कमी २५% रक्कम वसूल करावी. अशा मागणीमुळे प्राप्त होणारी रक्कम सदर महामंडळाने उपरोक्त खात्यात जमा करावी. आयातीत डी.ए.पी. खताच्या उपलब्धते संबंधीची माहिती महामंडळाने मागणी नोंदविणाऱ्यांना द्यावी. तसेच खताच्या आयातीत डी.ए.पी. चा पुरवठा करता आला नाही तर योग्य त्या व्याजासह नोंदणीची रक्कम परत करण्यात येईल असेही त्यांना स्पष्ट करण्यात यावे.

- ड) आयातीत डी.ए.पी. खताची विक्री तत्परतेने करण्यात यावी व विक्रीपोटी प्राप्त होणारी रक्कम उपरोक्त स्वतंत्र खात्यात तत्परतेने जमा करण्यात यावी. आयातीत डी.ए.पी. राज्यात ज्या ठिकाणी प्राप्त होईल त्याचठिकाणी त्याची विक्री करण्यात यावी. इतर ठिकाणी, देशांतर्गत उपलब्ध असलेल्या डी.ए.पी. ची विक्री करण्यात यावी.
- इ) महाराष्ट्र कृषी उद्योग विकास महामंडळ, मुंबई ने शासनाच्या निर्देशाप्रमाणे खताच्या साठ्याचा जास्तीतजास्त खप व्हावा यासाठी प्रयत्न करावेत.
- ई) इंडियन बँक राज्य शासनाच्या पूर्व अनुमतीशिवाय महाराष्ट्र कृषी उद्योग विकास महामंडळास या आदेशामध्ये विहित केलेल्या मर्यादेपेक्षा अधिक कर्ज देणार नाही.
- फ) महाराष्ट्र कृषी उद्योग विकास महामंडळाकडून कर्जाच्या परतफेडीबाबत अथवा व्याजाची रक्कम देण्याबाबत होणाऱ्या कसुरीची ९० दिवसांच्या आत शासनास सूचना देणे इंडियन बँक यांच्यावर बंधनकारक असेल.
- ग) महाराष्ट्र कृषी उद्योग विकास महामंडळाकडील कर्ज वसुलीसाठी सर्वतोपरी प्रयत्न केल्याशिवाय इंडियन बँकेला हमीपूर्वतेकरीता शासन हमीची प्रतिभूती म्हणून वापर करता येणार नाही. इंडियन बँकेकडून महाराष्ट्र कृषी उद्योग विकास महामंडळाच्या चल/अचल मालमत्ताची विक्री / लिलाव (Auction) करून, वसुलीचा निर्णय झाल्यास, एक समिती स्थापन करावी व त्या समितीमध्ये कृषी व पदुम विभाग व वित्त विभाग यांचा प्रत्येकी एक प्रतिनिधी घेण्यात यावा.
- म) इंडियन बँकेच्या कर्जाची परतफेड करण्यास विलंब झाल्यास त्याकरिता आकारण्यात आलेल्या दंडनीय व्याजाकरीता व इतर कोणत्याही देय रकमांसाठी शासन हमी लागू होणार नाही.
- य) इंडियन बँक, महाराष्ट्र कृषी उद्योग विकास महामंडळ, मुंबई यांच्या आर्थिक स्थितीबाबतचा अहवाल सोबत जोडलेल्या

प्रपत्र अ मध्ये शासनास दर सहा महिन्यांनी (दि.३१ मार्च /३० सप्टेंबर) सादर करील.

वरील (अ) ते (य) पैकी कोणत्याही अटीचा भंग झाल्यास शासन हमी अवैध होईल.

४. महाराष्ट्र कृषी उद्योग विकास महामंडळासाठी रु. १०० कोटीची (अक्षरी रुपये शंभर कोटी फक्त) हमी अ.क्र.१ येथील शासन निर्णय, वित्त विभाग, दिनांक ५ नोव्हेंबर, १९९९ मध्ये नमूद केलेल्या अटी व खालील अटी व शर्तीच्या अधीन राहील:-

- अ) महाराष्ट्र कृषी उद्योग विकास महामंडळ, मुंबई हे Principal Debtor राहील.
- ब) महाराष्ट्र कृषी उद्योग विकास महामंडळाने इंडियन बँक यांच्याकडून उपलब्ध होणाऱ्या कर्जाबाबत आढावा घेऊन त्यासंबंधीच्या वित्तीय मर्यादा शासनाकडून निश्चित करून घ्याव्यात.
- क) इंडियन बँक यांच्याकडून घेतलेल्या कर्जाचा वापर महाराष्ट्र कृषी उद्योग विकास महामंडळाने या शासन निर्णयात नमूद केलेल्या प्रयोजनाव्यतिरिक्त इतर कोणत्याही प्रयोजनाकरिता करता येणार नाही.
- ड) आयातीत डी.ए.पी. खताची विक्री महाराष्ट्र कृषी उद्योग विकास महामंडळाने रोखीने करावी.
- ई) महाराष्ट्र कृषी उद्योग विकास महामंडळ शासनाच्या पूर्व परवानगीशिवाय इंडियन बँकेकडून अधिक कर्ज घेणार नाही.
- फ) इंडियन बँकेने महाराष्ट्र कृषी उद्योग विकास महामंडळास मंजूर केलेल्या कर्जाच्या आदेशामध्ये नमूद केलेल्या परतफेडीच्या वेळापत्रकानुसार कर्ज फेडीच्या शेवटच्या हप्त्याच्या दिनांकास हमी संपुष्टात येईल. सदर वेळापत्रकात नमूद केलेल्या विहित कालावधीसाठीच शासन हमी लागू राहील. या कालावधीनंतर इंडियन बँकेला शासन हमी आवाहनीत करता येणार नाही.
- ग) महाराष्ट्र कृषी उद्योग विकास महामंडळाने दर महिन्याला कर्ज परतफेडीच्या प्रगतीबाबतची स्थिती दर्शविणारी माहिती कृषी व पदुम विभाग / वित्त विभागाकडे सादर करावी.
- म) महाराष्ट्र कृषी उद्योग विकास महामंडळाने विहित कार्यपद्धतीने लेखा परिक्षित केलेल्या व संस्थेने मान्य केलेल्या संस्थेच्या लेखाची एक प्रत शासनास सादर करावी.
- भ) इंडियन बँकेने महाराष्ट्र कृषी उद्योग विकास महामंडळ, मुंबई यांच्याकडून देय थकीत असलेल्या हमी शुल्काचा भरणा केल्याशिवाय कर्ज मंजूर करून वितरित करू नये.
- (न) खताचा साठा सुरक्षित ठेवण्याची जबाबदारी महाराष्ट्र कृषी उद्योग विकास महामंडळ, मुंबई यांची राहील. इंडियन बँकेने त्याबाबत वेळोवेळी त्यासंबंधी खात्री करावी.